

סניף "שמרו משפט" * בית דין מיוחד לפקוח עלי: הגנות, עיקולים, סיוכים, חתרי ערכאות, פסקי דין, גיטין * ומגן לבע"ד שלא קיפחו מזכותם: לחזור הב"ד, ולדין גמור, ולמחוק דתני, ולמאן בבוררות, ובמוענים

דין כתבי 'יעוץ' ו'חוות דעת' לגרש' מה שבתו דין התחילו להוציא על כל בעל שנתבע על גמ

בדבר מה שנפרץ לאחרונה, שבתו דין ממחנינו מוציאים בכתב: 'חוות דעת' או 'יעוץ' לגרש, על בעל הפטור מלגרש מן הדין, בכל מקרה שהאשה תובעת גמ, והכל מבינים דחיית המענה אשר בפיהם: דאינם 'מחייבים' אותו לגרש, רק 'מיעצים' לו כן. דא"כ מדוע נותנים עצה זו בכתב [ותחת כותרת 'בית דין' ו'דפוס דין'], בעוד שדי להשיאו 'עצה' זו בעל פה, וגם למה נותנים 'יעוץ' הנפנה לה'בעל' ביד 'האשה', ובכלל הרי מי שרוצה לקבל 'עצות' יכול לילך לג' רועי בקר, דל'בית דין' אין צריכין לבוא רק לשמוע ה'דין', דמאימתי הוא עסקו של 'בית דין' למתן 'עצות'... אם לא מותרם הניכר: ליתן חרב בידה להראותה לה'שופט', ולפרסמה בכל העולם בהאמצעים כהיום, להטיל עליו 'לחץ דעת' ההמוני [כאילו שכל 'מורדת' שתובעת גמ היא 'עגונה' אומללה], ול'לחץ דביוון' [ידוע לנו מקרים שהבי"ד אמרו לו בפירושו: 'שיאנם יכולים ליקח אחריות שלא יסבול 'ביונות' מ'כתב' זה...].

ל'יהוי ידוע, שזהו 'צמח זר' במחנינו, הגורם לריבוי הירוס בתי ישראל, ולגישין 'פסולים', ומעולם לא הוציאו רבותנו 'כתב' כזה, ולא ממקום קדוש יהלך, ומקורה מפקרי ה'רבנות' דבהפקיאו נחא להו, דגם משליכים בעלים ב'מאסר' עבור גמ, כי אינם חוששים להפסול ד'גמ מעושה' כלל. ובמקום להטיל 'לחץ' על ה'מורדת' כדי שתחזור בה, וכדתיקנו רבותינו ה'הכרות', עי' מהר"ם (ד"פ, סי' אלף כ"ח), מהר"ם מיניץ (סי' ק"ד), ר"ן (סי' פ'), בנימין זאב (סי' קט"ו), רשב"ש (סי' תקי"ג), מהרש"ל (סי' כ"ה). או שיוציאו לכל הפחות 'כתב ייעוץ' לשלום, כמו שעשו רבותינו, עי' יבין ובעז (מ"א, סי' ק"ג) [וה"ל: 'צפנינו צא מעשה, צאשה שעמדה צמרדה, ולא צמענו לדצריה, ונשאררה] גלמודה] ימיס רצים, וכשרלמה כך, עשמה שלום עס צעלה.. וילדו צנים עס צמות], מהר"ש (מ"א, סי' ע"ט): [בהיה מכה אותה וברחה לבית אביה, וה"ל: מלזה גדולה לכוף את חמיי, לשזו את צמו לשצמ עס צעלה צאשה ולאסרה, והוא לרזון האלקי], חת"ס (מ"ב, סי' ס"ג) [בהסתיר ממנה חוליו: ש'שנתגע' בכל שנה לב' חדשים, והשואל כתב ש'רחמנות' גדולה על האשה, והשיב בזה"ל: 'ישמע לקול עמתי: אם על כרחי משאר עמו, תפסיס...'], מהר"א (מ"ב, סי' קט"ו), שד"ח (אסיפת דינים מע' גט, סי' א' סוף אום ד'), אזלו בחר איפכא: להטיל 'לחץ' על הבעל לגרש, ומעולם לא הוציאו 'כתב ייעוץ' לשלום... וניחוי התוצאות ה'הלכתיים' מ'כתב' כזה:

א. גמ שניתן מתוך לחץ ד'חתימת שט"ב' פסול מדין 'מעושה': כ"כ מבי"ט (מ"ב, סי' קל"ט), מהרש"ם (סי' ס"ג), אגודת אוזב (סי' פ"ט, אות י"ג), הגר"ם צלק, ורעק"א (ש"ס עקי"א, גריימאן סי' כ"ט), משבני"א (סי' ל"ד, ד"ס) וכן מלמל. ופי' ל"ט, סוף אום י"ד. ופי' מ"א, אות י"ג. [הובא בפת"ש (סי' קל"ד, סק"י)], נודע בשעריים (מ"ב סי' ג', אות ג'), עונג יו"ט (סי' קס"ט), אמרי אש (סי' פ'), אוריין תליתאי (סי' קי"ג): דאסור לחתום שט"ב על תביעת גמ, [ואותן שנחנו להחתים, נודרו שלא להוכיח בכתב ענין הגמ' כלל], לבר"מ (מיינס, סי' ע"ג), ובר אריה (סי' כ"ז) ו"ל: אסור לשמוע למה שכתב הצי"צ צמורת 'חוטם דעמי' שגלס... ע"ש. [והדבר אנר"ם (מ"ד, סי' ק"י) גודיפו במהדורות האחרונות, והרי עמק התשובה (מ"ג, סי' ק"י) נכתבו מ'סברא' ומבלי בדיקה ברברי הפוסקים, וכמש"כ בעצמו שלא יסכמו על דבריו].

ב. הפסול ד'ביוון': הלכה רווחת הוא: דביוון הבעל על שאינו מגרש, הוי 'אונס' גמור הפוסל הגמ, וכמש"כ רשב"א (מ"ו, סי' מ"ד) [אף במי שחייב לגרש, אלא שאין דינו ל'כופף', וכש"כ ב'מאס' עלי' דאף 'חייב גמ' לכא, והובא בב"ב (ספי' קי"ד), דמה"א (שם אות ו'), וברד"ב (מ"ד, סי' קס"ט)], מהרש"ם (יו"ד, סי' קל"ט), והו"א (סי' ק"ט, אות י"ג). [גם ה'הרחקת' לא התירו מעולם רק באופן ד'מניעת טובה', ולא ברך 'ביוון' שהוא עשיית 'רעה' גמור, וגם זה רק במי שחייב לגרש' מן הדין, וגם זה אסור כשאינו יכול לילך למקום שאין יודעין מזה, וגם זה אסור לכסוף].

ג. הפסול ד'הכשלה ב'מעושה ע"י גוים': מלבד זה הוכיח המציאות, הדגשים ממכוסות ה'כתב ייעוץ' לגרש' בעש"ג, וכיון שהבעל חתם שט"ב אצל ה'בי"ד, ולפי חוקי 'ארביטריעיא' גמ 'יעוץ' מהיב 'ציוות', השופט 'מכריחו' לגרשה. ונמצא ד'המוציא ה'כתב' עוברים בלפניו להכשילה ב'גמ מעושה גוים', דאף ד'יהי' הגמ' אין בו.

ד. הפסול ד'הפחדה' [או ה'יראה'] ממי שבידו לעשות [שכבר עשה]: ואף אם לא נתנו ה'כתב' להאשה, מ"מ ענש הוצאת ה'כתב' לא נרע מ'הפחדה' ברבור, דפוסל כ'שיש בידם לעשות' אף אם לא עשו. עי' רשב"א (מ"ב, סי' נ"ט), רמב"א (סי' צ"ו), רשב"א (מ"ב, סי' ק"ט), רמ"א (סי' ק"ט), מהר"ש (מ"ב, סי' קל"ט), מהר"ם (סי' ק"ט), אסור נועם (סי' צ"ג), נאות דשא (סי' קצ"ט), אמרי אש (סי' ס"ט), מלשום ממ"מ, סי' י"ד ימין (סי' כ"ד), ודעו"ת שלמה (סי' כ"ט), פרדס רמונים (ספי' ב'), שם אריה (סי' י"ג, אות י"ד). [ויותר מזה כתבו הפוסקים, דענש ה'יראה' ממי שבידו לעשות' וכבר עשה פ"א, פוסל הגמ אף כשלא 'הפחדה' כלל, עי' רבינו בחיי (צלאט"ס ב' כ'), בשם ר"ה, רשב"א (ממ"מ, סי' ע"ב), ריב"ב א' (גניץ פ"מ, ע"ב), רשב"ש (סי' מקט"ט), רדב"ז (מ"ו, סי' צ"א ע"ג), מהרי"ב (סי' מ"ו), שער אפרים (סי' קצ"ט), בעי חיי (מ"ב, סי' ס"ב), הלכה למשה (מ"מ, סי' ל"ג), ע"ש].

ה. כל עוד שיש נכח המאנס להרש' האונס הוי הגמ בחוקת פסול: וגם זהו הלכה רווחת: דמי שכבר נתבע עליו אחר מה'אונסים' על שיתן גמ, אפילו אם א"כ הסירו האונס מעליו, כל עוד שיש נכח המאנס

ה'יוציא' לנו מכל הני"ל, דאיסור גמור וחמור להוציא כתב 'יעוץ' או 'חוות דעת' לגרש, המטיל פסול ד'מעושה' על גמ הניתן בעקבותיה, והמתחכמים שחידשו מצדקי זו, העיזו לשנות [בשביל טובת פרנסתם] בדיני 'מעושה' החמורים התלוין בשערה, בדרכים אשר לא שערום רבותינו מדור הקודם. ומלבד שעוברים כזה בלפניו מה"ת וכנ"ל (אות ג'), אף גם זאת: שבצעם הוצאת 'כתב' כזה, סגרו את הדלת על הבעל, שלא יהא רשאי ליתן גמ' טרם שיחלפו ויעברו לכה"פ י"ב חודש, מאז שמישהו לחץ עליו לגרש כתוצאה מ'כתב' זה וכנ"ל (אות ז'). ונמצא דבמקום שחשבו להשיג עי"ז: 'התקדמות הגירושין', השיגו התוצאה דלהיפך הגמור: שבזה גורמים 'לאסור' עליו ליתן גמ' ולעכבה זמן רב [אף כשירצה לגרש], והוה לימוד גדול דמחו פרי תוצאת ה'התחממות' על דעת רבותינו הקדושים, לחצוב להם בורות נשברים אשר יכובו מימיו, ה"י. ולמזוהר ולנוהר שלומים תן כמי נהר, א"ס.

אברהם שמואל יהודה געשעמבער
ראב"ד דבר"צ סניף "שמרו משפט"

